

یک توضیح، و روایت عذر بدتر از گناه

فکس به: ۶۲۱۷۲۴۲

تأیید به صندوق پستی: ۱۴۱۵۵/۵۶۶۷

شماره: ۱۰۰۰۰/۳۹۹۷

تاریخ: ۱۳۷۳/۹/۱۷

جناب آقای ابوالقاسم گلیاف

مدیریت محترم مجله گزارش

سلام علیکم

عطف به مکالمه مندرج در شماره ۴۵

آن مجله مبنی بر: "نرخ‌های فروشگاه مجلس، نرخ‌های بازار آزاد" به اطلاع می‌رساند، کالاهای موجود در فروشگاه قدس مجلس همانند سایر دیگر فروشگاهها تأمین می‌گردد که تفاوت نرخ عرضه آن با سایر دیگر فروشگاهها به شرح زیر است:

۱- اجناس به قیمت تمام شده در معرض فروش قرار می‌گیرد و هیچگونه سودی به آن اضافه نمی‌شود.

۲- تعدادی از غرفه‌های فروشگاههای قدس در سایر فروشگاهها به صورت خصوصی اداره می‌شود و از آنها درصدی سود گرفته می‌شود که این امر نیز باعث افزایش هزینه‌ها و در نتیجه افزایش قیمت تمام شده خواهد بود، در حالیکه غرفه‌های فروشگاه قدس مستقر در مجلس یکجا عمل نموده و هیچ نوع غرفه‌ای به کسی واگذار نگردیده و تماماً خود شرکت اداره می‌کند و هزینه‌ای را دربر نمی‌گیرد و در نتیجه سودی به آن اضافه نمی‌شود. لطفاً برابر قانون مطبوعات در همان صفحه به چاپ برسانید. - س

مرتضی حسینی

عضو هیات مدیره و مدیر عامل

●●●

می‌گویند روزی در دربار ناصرالدینشاه بحثی در گرفت پیرامون این موضوع که عذر بدتر از گناه چیست؟

هر کس به فراخور فهم و عقل خود حرفی زد، مثالی آورد، خاطره‌ای تعریف کرد و نظری داد. همه حرف زدند به جز کریم شیرهای، دلقک معروف.

ناصرالدینشاه که متوجه سکوت دلقک رند خود شده بود پرسید: ما کریم... تو چه می‌گویی. عذر بدتر از

گناه یعنی چه؟

و کریم شیرهای در جواب گفت: قبله عالم... این از آن مواردی است که با حرف نمی‌توان در موردش حق مطلب را ادا کرد... و اگر رخصت دهید در فرصت مناسب، و در عمل نشان خواهم داد عذر بدتر از گناه یعنی چه؟

ناصرالدینشاه پذیرفت و جلسه خاتمه یافت.

چند روز بعد، هنگامی که ناصرالدینشاه در جلو، و امرا در پی او از پله‌های کاخ گلستان بالا می‌رفتند، کریم شیرهای خود را از عقبه متلزمان به ناصرالدینشاه رساند و نیشگون محکمی از کبیل اعلیحضرت همایونی گرفت.

شاه غضبناک به عقب برگشت و فریاد زد: پدر سوخته، این چه کاری بود کردی؟

و کریم شیرهای با خونسردی جواب داد: اعلیحضرتا، ببخشید اشتباهی گرفتم... فکر کردم علیا حضرت ملکه هستند!

ناصرالدینشاه که از غضب به مرز دیوانگی رسیده بود عصای خود را بلند کرد تا بر سر کریم بکوبد، اما کریم گفت: قبله عالم! خواسته بودید عذر بدتر از گناه را نشان بدهم، و من هم نشان دادم...

بعد از این حکایت، نمونه تکامل یافته‌تری از مصداق «عذر بدتر از گناه» را در نامه شماره ۱۰۰۰۰/۳۹۹۷ - ۷۳/۹/۱۷ فروشگاههای قدس وابسته به بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی می‌توان یافت:

پیش از آنکه وارد بحث در محتویات این نامه که معلوم نیست «تکذیب نامه» است یا «توضیح نامه» شویم، لازم است نگاهی گذرا به گزارش «نرخهای فروشگاه مجلس، نرخهای بازار آزاد» بیندازیم:

این گزارش یک صفحه‌ای در دنباله گزارش دیگری تحت عنوان «گفتنی‌هایی در باره شوک قیمتها در همراه» چاپ شده بود.

هدف از ارائه هر دوی این گزارشها نشان دادن فاصله بین واقعیت‌های

موجود در زمینه امور اقتصادی جاری در کشور و آمار و اطلاعاتی که در اختیار تصمیم‌گیرندگان و نمایندگان مجلس قرار می‌گیرد، بود.

در گزارش «نرخهای فروشگاه مجلس... تفاوت نرخ چند کالا در فروشگاه قدس شعبه مجلس - فروشگاه قدس میدان امام حسین (ع) - فروشگاه تعاونی سپه و مغازه‌های مناطق مختلف تهران ذکر شده بود.

هدف از ارائه گزارش را نیز در فراز پایانی آن به این شرح تبیین کرده بودیم: «در هر حال امیدواریم مرکز پژوهشهای مجلس که مأمور شناسایی (عوامل ایجاد نابسامانی و هرج و مرج در قیمت‌گذاری) شده، بنای کار را بر تحقیق از منابعی جدید و غیر متعارف بگذارد، تا شاید ارقامی واقعی در اختیار نمایندگان مجلس قرار گیرد.»

بنابراین هدف گزارش این نبود که سر دریاوریم چرا مثلاً صابون ۶ عددی گلنار در فروشگاه قدس مجلس ۱۶۸۰ ریال فروخته می‌شود اما در فروشگاه قدس امام حسین (ع) ۲۱۶۰ ریال. اگر بنای آن گزارش کنکاش در روش اداره فروشگاههای قدس بود، طبعاً مسائل دیگر در رابطه با این فروشگاهها، و از جمله اجاره دادن غرفه‌های آن را مورد نقد قرار می‌دادیم.

اما ظاهراً روابط عمومی فروشگاههای بزرگ قدس تصمیم گرفته است برای نشان دادن کاربرد وسیع ضرب المثل «عذر بدتر از گناه» از این گزارش نهایت استفاده را بکند و در سه مورد نشان بدهد عذر بدتر از گناه یعنی چه.

این سه مورد را بررسی می‌کنیم:

۱- در نامه فروشگاههای بزرگ قدس آمده است: اجناس به قیمت تمام شده در معرض فروش قرار می‌گیرد و هیچگونه سودی به آن اضافه نمی‌شود.

و این یعنی اینکه فروشگاه قدس بین نمایندگان محترم مجلس (ولاجرم کارکنان مجلس که آنها هم از آن فروشگاه خرید می‌کنند) با سایر مشتریان

خود تفاوت قائل است. آیا این قائل شدن به تفاوت، سلیقه‌ای است یا مستند به یک قانون؟

فروشگاههای قدس به علت وابسته بودن به بنیاد مستضعفان جزئی از بیت‌المال است. و در مورد استفاده از بیت‌المال در متون و روایات مذهبی ما داستانهای پند آموز فراوانی وجود دارد

که گل سرسید آنها مربوط می‌شود به مولای متقیان علی (ع) و هنگامی که برادر ایشان عقیل توفعی نابجا از حضرت داشت، یا یکی از دردانه‌های آن حضرت زینتی را از بیت‌المال به امانت می‌خواست.

اگر تفاوت قائل شدن بین قیمت اجناس ارائه شده در فروشگاه قدس شعبه مجلس با سایر فروشگاهها مستند به قانون است، ما بی‌صبرانه در انتظار درصافت قانون مربوطه و انعکاس آن جهت اطلاع عموم هستیم. وگرنه، حق

ماست ما ترش نیست، تکذیب بنمائید!

این است که نمایندگان محترم مجلس خود پی‌گیر این قضیه باشند که چرا با نام ایشان که پاسداران ارزش‌های راسخین اسلامی هستند، یک نهاد حافظ بیت‌المال چنین استثنائی را توجیه می‌کند.

۲۰۰ هزار تومان اجاره غرفه

۲- در بند دوم نامه فروشگاه قدس اشاره شده است به اجاره دادن تعدادی از غرفه‌های فروشگاههای مختلف قدس به اشخاص مختلف.

فرمول تأثیر چنین سیاستی بر افزایش قیمت کالاها نیز چنان واضح است که نیاز به بحث مفصل ندارد. فقط کافی است یادآور شویم که در این روش مصرف‌کننده کالا باید حداقل سودی حاصل دخیل در عرضه کالای خریداری شده از این غرفه‌ها را بپردازد: اول سود تولیدکننده یا واردکننده را، دوم سود فروشگاه قدس را که غرفه را اجاره داده، سوم سود اجاره‌کننده غرفه را. یعنی در واقع با این روش فروشگاه قدس به جی آنکه بخاطر حفظ تقدس نام با دست‌مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی کالا را مستقیماً تهیه و با ارزانه‌ترین قیمت به مصرف‌کنندگان عرضه کند، خرید وسیله‌ای فراهم می‌کند که حداقل یک واسطه اضافی بین تولیدکننده و واردکننده یا مصرف‌کننده قرار گیرد.

این نکته‌ای است که خود فروشگاه قدس بی‌محابا به آن اذعان می‌کند: «تعدادی از غرفه‌های فروشگاههای قدس در سایر فروشگاهها به صورت خصوصی اداره می‌شود و از آنها درصدی سود

گرفته می‌شود که این امر نیز باعث افزایش هزینه‌ها و در نتیجه افزایش قیمت تمام شده خواهد بود.

در نتیجه اعمال همین روش بود که تا قبل از آغاز دور جدید مبارزه با گرانفروشی، هفته‌ای نبود که در مطبوعات درد دل یا گلایه‌ای از مردم در زمینه گرانی قیمت کالاها در فروشگاههای قدس، و حتی تفاوت قیمت‌های فاحش یک کالا در دو شعبه این فروشگاهها چاپ نشود. دو نمونه از این گلایه‌ها

● **برنج آپاچی را فروشگاه سپه ۱۵۰ تومان می‌دهد و فروشگاه قدس ۱۹۰ تومان (۲۳/۷/۱۹)**

● **در مورد گرانی خیلی چیزها می‌گویند... مثلاً در همین فروشگاههای قدس یک غرفه را تا ۲۰۰ هزار تومان اجاره می‌دهند. خوب این فروشنده چقدر باید به مردم اجحاف بکند تا هم بتواند خودش سودی ببرد و هم این اجاره را تأمین کند. (۲۳/۷/۲۱)**

چنانچه مدیریت فروشگاههای بزرگ قدس مایل باشند از دوری افکار عمومی در رابطه با شیوه کار فروشگاههای تحت نظر خود آگاهی بیشتری داشته باشند، فقط کافی است به روابط عمومی این فروشگاهها مأموریت دهند بریده انتقادهای مردمی پیرامون عملکرد فروشگاهها را طی دو ساله اخیر جمع‌آوری و در یک آلبوم تقدیم ایشان کند. در این صورت، به یقین اذعان خواهند کرد مشکل در این نیست که یک ماهنامه در گزارشی تحلیلی پیرامون مسائل اقتصادی، ذکر می‌کند که فروشگاه قدس به میان آورده است!

اگر هدف از تهیه آن گزارش بررسی عملکرد فروشگاههای قدس بود دست کم این سؤال را مطرح می‌کردیم چرا خمیر دندان داروگر در فروشگاه قدس امام حسین «ع» ۸۰۰ ریال عرضه می‌شود و در فروشگاههای سپه ۶۹۰ ریال؟ نیز لیستی از کالاها گوناگون تهیه می‌کردیم تا نشان بدهیم پاره‌ای از کالاهایی که قبل از مبارزه با گرانفروشی در فروشگاههای قدس عرضه می‌شد، نه فقط از قیمت همان کالاها در

فروشگاههای مشابه، بلکه حتی از بازار آزاد هم گرانتر بوده است؟

تلقی از قانون مطبوعات

در مورد گزارشی تحلیلی که هیچ ارتباط هدفمندی با فروشگاههای قدس نداشته نوعی تکذیبیه تهیه و نخست فاکس و سپس ارسال شده که با این جمله شروع می‌شود: «عطف به مکالمه مندرج در شماره ۴۵ آن مجله منبتی بر...»

کدام مکالمه؟ ما که با کسی مکالمه نکرده بودیم؟! نکند مقصود مقاله بوده و احتمالاً هنگام تایپ تبدیل به مکالمه شده؟ در این صورت باز هم با پدیده‌ای به نام «تلقی اشتباه» مواجه هستیم. آنچه ما ارائه کرده بودیم مقاله هم نبوده بلکه یک گزارش تحلیلی بوده است.

بنابراین وقتی در زمینه تلقی از ماهیت یک مطلب با چنین اشتباه فاحشی مواجه باشیم عجیب نیست که در پایان همان نامه این جمله آمرانه را بخوانیم: «برابر قانون مطبوعات در همان صفحه به چاپ برسانید»

کدام ماده از قانون مطبوعات ما را ملزم کرده است چنین نامه‌ای را در همان صفحه به چاپ برسانیم؟ ماده ۲۳ قانون مطبوعات صراحت دارد:

«هرگاه در مطبوعات مطالبی مشتمل بر توهین یا افترا، یا خلاف واقع و یا انتقاد نسبت به شخص (اعم از حقیقی یا حقوقی) مشاهده شود، دینفع حق دارد پاسخ آنرا ظرف یکماه کتبا برای همان نشریه بفرستد. و نشریه مزبور موظف است اینگونه توضیحات و پاسخوا را در یکی از دو شماره‌ای که پس از وصول منتشر می‌شود، در همان صفحه و همان ستون و با همان حروف که اصل مطلب منتشر شده، مجانی به چاپ برساند، بشرط آنکه جواب از دو برابر اصل تجاوز نکند و متضمن توهین و افترا به کسی نباشد.»

در آن گزارش به فروشگاههای قدس توهین شده، افترا زده‌ایم یا خلاف واقع نوشته و یا حتی از کار آن انتقاد کرده‌ایم؟

جز آن است که چند رقم را کنار هم

گذاشته‌ایم و پرسیده‌ایم چرا قیمت کالاها باید چنین متفاوت باشد، و آیا نمایندگان محترم در بحث‌های کارشناسی خود قیمت‌های فروشگاه قدس مجلس را ملاک کارشناسی قرار می‌دهند یا قیمت‌های سایر مراکز فروش را؟

بنابراین چه ربطی است بین آن گزارش با فروشگاههای قدس و قانون مطبوعات؟

اگر روابط عمومی فروشگاههای قدس به استناد این قانون حق داشته باشد جوابیه‌ای بنویسد و «طبق قانون مطبوعات» آمرانه بخواهد آنرا منعکس کنیم، فروشگاههای سپه هم این حق را داشته، و فروشگاههای آزاد هم که نوشته‌ایم سس گوجه‌فرنگی ۸۰۰ ریالی را ۱۲۰۰ ریال می‌فروشند حق دارند نامه بنویسند و «طبق قانون مطبوعات» چاپ آنرا خواستار شوند.

در اینجاست که وزارت ارشاد اسلامی باید تعیین کند این مطبوعات هستند که موظفند هر نامه‌ای را که در مورد هر مطلبی (ولو به حق) می‌رسد چاپ کنند یا این افراد حقیقی و حقوقی، و ویژه روابط عمومی‌ها، هستند که باید بداند این ماده قانون فقط در مواردی قابل استناد است که نشریه‌ای مطلبی غرض‌آلود، توأم با توهین و افترا، یا همراه با انتقاد غلط و آمار و ارقام غیرواقعی ارائه دهد.

اگر این مرز روشن نشود، فردا اگر یک نشریه بنویسد ماستی که در ماست فروشیها عرضه می‌شود ترش است، همه ماست فروشها خواهند نوشت «ماست ما ترش نیست، طبق قانون مطبوعات تکذیب می‌شود، در اولین شماره، در همان صفحه، و با همان حروف به چاپ برسانید!» در پساپان از روابط عمومی فروشگاههای بزرگ قدس خواهشمندیم مرسوم فرمایند ترکیب «سایر دیگر فروشگاهها» را از کدام یک از نوآوران زبان فارسی اقتباس کرده‌اند تا جهت عبرت عموم، و طبق قانون مطبوعات، در همین صفحه و با همان حروف چاپ کنیم!!

